

LAUSUNTO

15.3.2013

Sisäasiainministeriö
PL 26
00023 Valtioneuvosto

Asia Lausunto Maahanmuuton tulevaisuus 2020 – työryhmän strategiaehdotuksesta
Viite Lausuntopyyntö 1.2.2013, SM077:00/2011

Kansalaisopistojen liitto, KoL, haluaa esittää Sisäasiainministeriölle näkemyksensä Maahanmuuton tulevaisuus 2020 – työryhmän ehdotuksesta Suomen maahanmuuttopolitiikan suuntaviivoiksi ja tavoitteiksi.

Työryhmän ehdotuksessa on vapaan sivistystyön näkökulmasta nostettu esille keskeisiä asioita, ja näemme tärkeänä koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen liittyvien toimenpiteiden painottamisen. Koulutuksellisen tasa-arvon toteutumisessa koulutuksen merkitys on arvo sinänsä eikä se voi palvella pelkästään yhteiskunnan tai työelämän tarpeita. Myös niille maahanmuuttajille, jotka eivät pysty hakeutumaan työelämään perhetilanteensa, ikänsä tai muun elämäntilanteeseensa liittyvän syyn takia, on taattava mahdollisuus koulutukseen, joka mahdollistaa tasavertaiset mahdollisuudet elää suomalaisessa yhteiskunnassa.

Erityisesti seuraavien työryhmän ehdotuksessa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi kansalaisopistoilla on hyvät valmiudet toimia:

- Maahanmuuttajien osallistumismahdollisuuksia on tuettava erityistoimin ja niistä on tiedotettava aktiivisemmin ja monikanavaisemmin. (s. 18)
- Kotimaisten kielten opetusta ja muuta työvoimapolitiittista koulutusta sekä koulutuksen vaikuttavuutta on lisättävä. Samoin on kehitettävä mahdollisuuksia opiskella kotimaisia kieliä myös työsuhteen aikana. Rohkaistaan työnantajia tukemaan maahanmuuttajatyöntekijöiden työsuhteen aikaista suomen tai ruotsin kielen opiskelua. (s. 19)
- On kehitettävä maahanmuuttajien osaamisen tunnistamista ja täydentämistä sekä työelämän tarpeisiin vastaavaa kielikoulutusta. (s.19)
- Maahanmuuttajien lähtömaassa tai muutoin hankkima ammatillinen osaaminen tulee tunnistaa ja tunnustaa. Sijoittumista työelämään tulee nopeuttaa työelämän tarpeita vastaavalla kielikoulutuksella. (s. 19)

- Kotoutumisen rahoituksen painopistettä on siirrettävä hankelähtöisestä rahoituksesta pysyvämpiin ratkaisuihin, jolloin syntyy myös pysyvämpää kotouttamisosaamista. (s. 21)
- Maahanmuuttajayhteisöjen ja kantaväestön välistä sekä maahanmuuttajayhteisöjen keskinäistä myönteistä kanssakäymistä on edistettävä ennakkoluulojen vähentämiseksi. (s. 23)

Kansalaisopistojen verkosto kattaa koko maan. Kansalaisopistot ovat joustavia ja hyvin tavoitettavia koulutuksen järjestäjiä, joiden kurssitarjonta on kaikille avointa. Kansalaisopistojen on mahdollista toimia tulevaisuudessa yhä vahvemmin erilaisissa elämäntilanteissa olevien maahanmuuttajien kotoutumisen tukena sekä vahvistaa heidän osallistumismahdollisuuksiaan suomalaisessa yhteiskunnassa. Koulutuksellisen tasa-arvon edistäminen kuuluu kansalaisopistojen perustehtäviin.

Kansalaisopistot ovat olleet mukana kehittämässä koulutusmalleja, joita on mahdollista hyödyntää kansallisella tasolla laajasti. Näistä esimerkkeinä ovat maahanmuuttajien työvoimapolitiittinen koulutus, monimuotoisuusjohtamista ja työelämän monikulttuurisuutta tukeva koulutus, kotimaisten kielten koulutus sekä maahanmuuttajien yrittäjyys-koulutus. Lisäksi kansalaisopistot ovat kehittäneet ohjaukseen ja neuvontaan sekä opitun tunnistamiseen ja tunnustamiseen liittyviä käytänteitä ja malleja.

Kotimaisten kielten koulutuksen järjestäminen kansalaisopistoissa on ollut pitkäjänteistä ja tuloksekasta ja sen kohderyhminä ovat olleet sekä työelämässä että sen ulkopuolella olevat maahanmuuttajat. Kansalaisopistoilla on lisäksi mahdollisuus järjestää työmarkkinoille pyrkiville työelämävalmiuksia kehittävää koulutusta, joko kielikoulutuksen osana tai sen lisäksi. Koulutuksen kohderyhmänä ovat muun muassa kotona lapsiaan hoitavat maahanmuuttajavanhemmat. Kansalaisopistojen erityisasema työelämävalmiuksia kehittävän koulutuksen järjestäjinä perustuu opistojen joustavuuteen ja kykyyn painottaa paikallisten työpaikkojen erityistarpeita sekä ottaa huomioon opiskelijoiden kulttuuriset lähtökohdat.

Kansalaisyhteiskunnassa tarvittaviin vuorovaikutus- ja vaikuttamistaitoihin liittyvä opetus on luonnollinen osa kansalaisopistojen pedagogista ja oppimisen sisältöihin liittyvää toimintaa. Samoin yhteiskunnassa tarvittavien perustaitojen sekä avaintaitojen kuten vieraiden kielten, tietoyhteiskuntataitojen ja tietotekniikan opettaminen ovat opistojen vahvinta osaamista. Opistoissa pystytään hyödyntämään myös maahanmuuttajien osaamista ja kokemusta opetuksen järjestämisessä, mikä osaltaan edistää maahanmuuttajien osallisuuden ja osallistumisen vahvistumista.

Kansalaisopistot ovat perinteisesti tarjonneet uusille kuntalaisille mahdollisuuden tutustua ja toimia uudessa elinympäristössä. Maahanmuuttajille kansalaisopistot ovat luonteva paikka tutustua paikalliseen väestöön, mikä edistää verkostoitumista ja kotoutumista. Samalla muut kuntalaiset saavat tilaisuuden tutustua eri kulttuureista

tuleviin ihmisiin. Tämän kaltainen toiminta on arkipäivän ennakkuulojen ja rasismin ehkäisyä ja sen tulokset ovat olleet erittäin positiivisia.

Helsingissä 15.3.2013

LIISA VORNANEN
Liisa Vornanen
Puheenjohtaja, KoL

JAANA NUOTTANEN
Jaana Nuottanen
Toiminnanjohtaja, KoL

